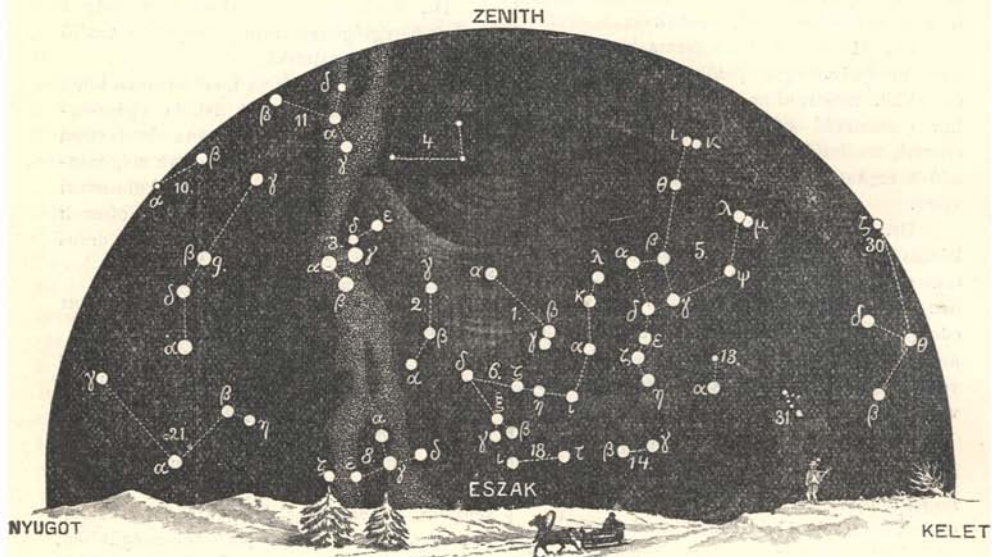

A CSILLAGOS ÉG.

Ha a megfigyelő a térképünkön jelölt időben Budapesten, vagy hazánk bármely pontján észak felé fordul, majd tekintetét a déli égre veti, a két térkép segítségével könnyen megismerkedhetik a csillagos éggel. A negyedgömböt ábrázoló félkör határvonala azon magassági kör, mely a kelet s nyugot ponton és a zenithen megy át, úgy hogy minden, épen e határon álló csillag mindkét térképen előfordul, a körön kívül álló csillagok pedig az észlelő háta mögött fekvők-

nek képzelendők. Természetes tehát, hogy a két térképen a kelet s nyugot pont ellenkező fekvésű, a mit a térképet amúgy is élénkítő kis tájkép is kifejez. A csillagzatok folyó számokkal vannak jelölve, melyek jelentését a szöveg adja; a csillagok maguk a szokott görög betűkkel és egy csillagzatot tevő csoport a könnyebb tájékozás végett egyenes vonalakkal van összekötve. A mappa azonban csak 3-adrendű csillagokig megy, 4-ed vagy 5-ödrendűek csak kivételesen,

A csillagos ég északi fele februárius 1-én Budapesten este 9 órakor.

1. Ursa minor; 2. Cepheus; 3. Cassiopeia; 4. Camelopardalis; 5. Ursa maior; 6. Draco;
7. Lyra; 8. Cygnus; 9. Andromeda; 10. Triangulum; 11. Perseus; 12. Auriga; 13. Canes venatici;
14. Bootes; 15. Corona (borealis); 16. Serpens; 17. Ophiuchus; 18. Hercules;
19. Aquila; 20. Delphinus; 21. Pegasus; 22. Pisces; 23. Aries; 24. Cetus.

fontos esetben vannak feltüntetve, és korongjaik nagysága úgy van megválasztva, hogy legalább közelítőleg arányos legyen a csillag fényerejével.

A Napnak évi látszó mozgása miatt, melynek folytán minden álló csillag a Naphoz képest naponként mintegy 4 perccel siet, minden egyes térkép nem pusztán az alján jelzett időben használható, hanem minden későbbi (vagy korábbi) nap számára 4 perccel korábbi órára érvényes. Így pl. a februárius 1-ére adott térkép esti 9h-ra érvényes, de érvényes egyaránt januárius 31-ikén e. 9h 4m-re, januárius 15-ikén e.

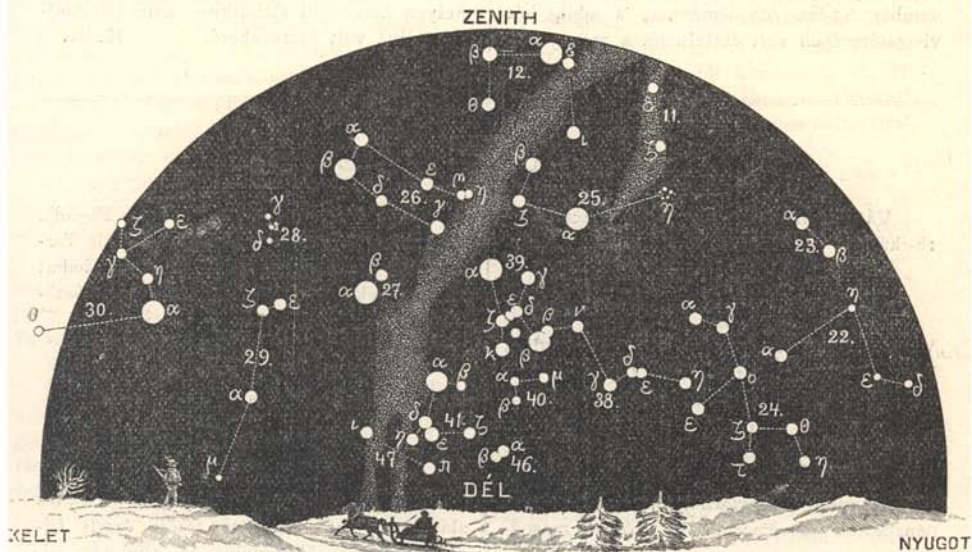
10h 8m-re, vagy februárius 2-ikán 8h 56m-re, vagy februárius 15-ikén e. 8h-ra s i. t., úgy hogy a térképek évi sorozata a csillagos ég minden változását adja, és egyszersmind ennek állását bármily pillanatban érzékelheti.

Bolygók: Merkúr januárius 24-ikén legnagyobb keleti szögtávolságban áll a Naptól, s ezért elég kedvezően látható alkonycsillag, de már februárius 8-ikán alsó együttállásba jut a Nappal, és nem látható. Ez időben a bolygónak retrográd mozgása van és állandóan a Capricornus csillagképben tartózkodik. — Vénus a Nap előtt mintegy egy órával látható hajnalcsillag, mely febru-

árius 9-ikén a Marssal igen szépen együttáll; az Ophiuchus déli részéből a Sagittarius keleti határáig nyomul. — *Mars* szintén körülbelül egy órával a Nap előtt kel, és a Sagittarius nyugoti felében vesztegel. — *Jupiter* a Rák csillaghalmazát mellett lassú retrográd mozgásban van; januárius 24-ikén szemben áll a Nappal, s ennek folytán egész éjjel látható. — *Saturnus* β Librae alatt áll, februárius 8-ikán negyedfénybe jut a Nappal, minek folytán éjjel körül kel s az éj második felében látható. — *Uranus* alig 6°-kal áll Saturnustól délkelet felé, mint ez

is, az éj második felében kel és februárius 13-ikán a Nappal negyedfénybe kerül.

Tünemények: Januárius 16-ikán d. e. 9h-kor a Merkur együttállásban a Holddal. — 17-ikén e. 9h 20m-kor az Algol csillag fényminimuma. — 20-ikán e. 6h 9m-kor az Algol legkisebb fényében. — 21-ikén r. 2h 58m 41s-kor a Jupiter IV. holdjának fogyatkozása, belépés, és r. 7h 27m 36s-kor ugyane holdnak kilépése. — 26-ikán e. 11h-kor β Tauri együttállásban a Holddal, bekövetkező fődéssel. — 29-ikén e. 5h 29m 49s-kor a Jupiter III. holdjának fogyatkozása, belépés,

A csillagos ég déli fele februárius 1-én Budapesten este 9 órakor.

25. Taurus 26. Gemini; 27. Canis minor; 28. Cancer; 29. Hydra; 30. Leo; 31. Coma Berenices; 32. Virgo; 33. Libra; 34. Scorpius; 35. Sagittarius; 36. Capricornus; 37. Aquarius; 38. Eridanus; 39. Orion; 40. Lepus; 41. Canis maior; 42. Crater; 43. Corvus; 44. Lupus; 45. Piscis austrinus; 46. Columba; 47. Argo; 48. Centaurus.

és e. 8h 59m 23s-kor ugyane holdnak kilépése. Ugyanaznap e. 10h-kor a Jupiter együttállása a Holddal. 31-ikén d. u. 4h-kor α Leonis együttállásban a Holddal és fődés. — Februárius 4-ikén r. 2h 14m-kor az Algol fényminimuma. 5-ikén e. 9h 28m 31s-kor a Jupiter III. holdjának fogyatkozása, belépés, és 6-ikán éjjel után 0h 58m 29s-kor ugyane hold kilépése. Ugyanaznap d. e. 9h-kor a Saturnus, d. u. 5h-kor az Uranus áll együtt a Holddal. — Ugyancsak 6-ikán e. 9h 0m 50s-kor a Jupiter IV. holdjának fogyatkozása, belépés, és 7-ikén éjjel után 1h 33m

2s-kor ugyane hold kilépése. Közben 6-ikán e. 11h 2m-kor az Algol fényváltozó minimuma. — 7-ikén d. u. 4h-kor α Scorpii együttállásban a Holddal, bekövetkező fődéssel. — 9-ikén e. 7h 51m-kor az Algol fényminimuma, e. 9h-kor a Vénus együttállásban Marssal, mely csak 1° 38'-cel délre marad. — 10-ikén r. 8h-kor a Mars, 9h-kor a Vénus együttállásban van a Holddal, és 12-ikén este 7h-kor a Merkur is együttáll a Holddal. — 13-ikán éjjel után 1h 27m 30s-kor a Jupiter III. holdjának fogyatkozása, belépés, és r. 4h 57m 50s-kor ugyanezen hold

kilépése. Azonkívül e napon gyűrűs napfogyatkozás is van, mely azonban nálunk nem látható. A fogyatkozás kezdete általában d. u. 3^h 10^m-kor, a gyűrűs fogyatkozás kezdete 4^h 48^m, vége e. 6^h 33^m-kor és a fogyatkozás vége általában e. 8^h 10^m-kor. Látható a déli sarkvidékeken, Délamerika déli csücsán és részben Délafrika nyugoti partjain. A gyűrűs fogyatkozás legnagyobb tartama 5^m 38^s a Bouvet szigeteiktől délre észlelhető.

Ujdonságok. Ez évben csak két periodikus üstökös tér vissza perihéliumába. Az egyik a F a y e-féle üstökös, mely 1843 november 22-ike óta ismeretes, s eddig hét visszatérésében volt észlelhető, a mennyiben

keringési ideje csak körülbelül $7\frac{1}{2}$ év. Perihéliumát márczius 19-ikén éri el. A szabad szem számára sohasem válik láthatóvá; valószínűleg Jupiter vonzása hozta ez üstököszt állandóan bolygórendszerünk közelébe. A második üstököszt B r o o k s fedezte fel 1889 július 9-ikén. Ez üstököshöz egész kalandos regény fűződik, a mennyiben Jupiter vonzása három ízben változtatta meg teljesen pályáját, úgy hogy a meglepetéseknek egész sorozatát szerezte a csillagászoknak. Minden valószínűség szerint azonos azon üstökössel, melyet 1770-ben M e s s i e r fedezett fel. Ez az üstökös volt a legelső, melyen határozott elliptikus, nem parabolikus pályája volt észrevehető. K. R.

TÁRSULATI ÜGYEK.

Választmányi ülés 1895 december 18-ikán.

Elnök: Szily Kálmán.

Jegyző: Csopely László.

Jelen vannak: Bartoniek Géza, Borbás Vincze, Daday Jenő, Entz Géza, Fröhlich Izidor, Heller Ágost, Herman Ottó, Horváth Géza, Ilosvay Lajos, Kalecsinszky Sándor, Klug Nándor, Pethő Gyula, Schenek István, Schmidt Sándor, Schuller Alajos, Staub Móricz és Than Károly választmányi tagok; Ráth Arnold könyvtárnok, Lengyel István pénztárnok és Paszlavszky József másodtitkár.

Az elnök mélyen elszomorodva jelenti, hogy Jedlik Ányos, Társulatunknak alakító tagja, utolsó ama 134 férfiú közül, a kik 1841 május 28-ikán a Kir. Magyar Természettudományi Társulatot létrehozták, s a ki mindvégig tagja volt a Társulatnak, Győrött elhunyt. A gyász hírről értesülvén, telegrammban fejezte ki a Társulat nevében mély fájdalomát és részvétét a Társulat Nesztorának elhunytá fölött, mire Győröből a következő iratot vette:

»Nagyságos Elnök Úr,

Mélyen tisztelt Uram!

Rendünk kiváló férfának, Jedlik Ányos-nak elhunytá alkalmából Nagyságod a Magy. Kir. Természettudományi Társulat őszinte fájdalomát és részvétét volt kegyes kifejezni. A mélyen tisztelt társulatnak a kegyeletes részvétét híven fogjuk megőrizni azon feledhetetlen emlékekkel együtt, a mely

rendünket a megboldogulthoz fűzi. Fogadja Nagyságod s az egész mélyen tisztelt Társulat e kegyes figyelemért a pannonhalmi sz. Benedek-rend benső háláját, forró köszönetét.

Maradtam Nagyságodnak

Győrött, 1895 december 16-ikán

alázatos szolgálja

ACSAY FERENCZ,

házfőnök, főgimn. igazgató.»

A választmány a tett intézkedést helyeslően tudomásul veszi és Jedlik Ányos alapító tagjának elhunytá fölött érzett fájdalomának jegyzőkönyvileg is kifejezést ad.

Paszlavszky József másodtitkár felkéri a választmányt, hogy a közgyűlést megelőzőleg bizottságot nevezzen ki a pénztár és a könyvtár megvizsgálására. — A választmány a pénztár megvizsgálására Fröhlich Izidor és Staub Móricz, a könyvtár megvizsgálására pedig Heller Ágost, Mágócsy-Dietz Sándor és Semsey Andor urakat kéri fel.

Jelenti, hogy az alapszabályok 18. §-a értelmében az 1894. évbéli választmánynak egy harmadát, szakonként két-két tagot ki kell sorsolni, s hogy az állattani szakból kisorsolandó egy s betöltendő az időközben elhunyt Frivaldszky János választmányi tag helye, melyet jelenleg Dr. Daday Jenő tölt be.

Az elnök a sorsolást elvégezvén, a választmány felhatalmazza az elnökséget, hogy a kisorsolt választmányi tagok: Bedő Al-

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.